І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 80. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА 25-го КВІТНЯ (APRIL) 1959 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 80. VOL. LXVI.

ДОЛЛЕСА ЗАПРИСЯГЛИ, ЯК ДОРАДНИКА ПРЕЗИДЕНТА ДЛЯ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

ПЕРЕДБАЧУЄТЬСЯ ПЕРСОНАЛЬНІ ЗМІНИ В ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер особисто передав кол. державному секретареві Дж. Ф. Доллесові офіційне призначення його на „спеціяльного консультанта" Президента у справах міжнародної політики. У помешканні, що постійно зарезервоване для Президента у військовому шпиталі Волтера Ріда у Вашингтоні, відбулась церемонія заприсяження Джана Фостера Доллеса в його новому характері. Приявними були Президент, віце-президент Ричард Ніксон, державний секретар Крістіян Гертер, заступник державного секретаря для економічних справ Дагляс Діллон, брат Джана Фостера Доллеса, директор Інформаційної Агенції Аллен Доллес, ген. Лінард Гітон командант шпиталю Волтера Ріда, деякі лікарі і піклувальниці, що постійно опікуються Дж. Ф. Доллесом під час його важкої недуги, та його особисті секретарі. През. Айзенгавер сказав коротку промову до Доллеса, прославляючи його здібності та заслуги й висловлюючи бажання користати далі з порад Доллеса. Цей останній відповів, подякувавши за довір'я Президента, яким він втішався протягом останніх шістьох років на свому становищі державного секретаря, при чому висловився також з найбільшим признанням про своїх співробітників в державному департаменті і зокрема про нового державного секретаря, Крістіяна Гертера. Закінчив Доллес запевненням, що, приймаючи своє нове призначення, виконуватиме його „по змозі своїх сил". Під час неофіційних розмов між приявними, Дж. Ф. Доллес — за твердженням газет — заявив Крістіянові Гертерові, що він не любив і завжди був проти „влізливців", які втискались би поміж нього і Президента в справах закордонної політики та радив йому, щоб він тримався тієї самої тактики. Водночас він запевнив Гертера, що він сам не буде ніколи висловлювати перед Президентом розбіжних поглядів між їх матиме Гертер. Дж. Ф. Доллес діставатиме платню $20.000 річно. Державний секретар дістає $25.000. — У зв'язку зі зміною на становищі державного секретаря передбачуться пересунення на чолових становищах. Даґлас Діллон має стати першим заступником державного секретаря, найближчим до нього у ранзі має стати Роберт Морфі, що мав досі титул заступника підсекретаря для політичних справ, на посаду Морфі буде призначений асистент секретаря для европейських справ Лівінґстон Мерчант, а на його місце має прийти теперішній американський амбасадор в Японії, Даґлас МекАртур мол. Тому, що асистент державного секретаря для далекосхідніх справ, Волтер Робертсон, іде у стан спочинку внаслідку поганого здоров'я, його місце має зайняти Ґрагам Персон, амбасадор в Єгипті. Реймонд Гейр має стати асистентом для середньосхідніх справ, а Вільям Равнтрі, що досі займав те становище, має стати амбасадором у Пакістані.

Прибутки фармерів мають зменшитися на 8 відсотків

Вашингтон. — Департамент рільництва стверджує, що в місяці березні ц. р. майже всі підприємства і промисли ЗДА збільшували свої прибутки і продукцію, тільки прибутки фармерів зменшилися. Найгірше те, що фармери передбачають, що їхні прибутки в цьому році будуть зменшуватися, і те зменшення винесе коло одного більйона долярів річно, це значить коло 8 відсотків всіх прибутків із минулого року. Чистий прибуток це те, що залишається фармерам після заплачення коштів продукції і податків. Передбачені прибутки в цьому році мають винести $12,100,000,000, а минулого року вони становили $13,100,000,000. Зменшення прибутків настане внаслідок зменшення цін на фармерські продукти і менші федеральні допомоги фармерам.

Ощадностевий літній час починається вже в неділю, 26-го квітня

Ню Йорк. — В другій годині по півночі з суботи на неділю, 26-го квітня, починається так званий літній ощадностевий час, бо тоді вказівку годинників пересувається на одну годину вперед, з першої на другу годину по півночі. Це робиться тому, щоб щадити на світлі, бо продовжується на одну годину день увечорі. Цей ощадностевий літній час обов'язує в стейтах Нової Англії, Ню Йорку, Ню Джерзі, Пенсилвенії, в Дистрикті Колумбія та в деяких стейтах на Середньому Заході. Він обов'язуватиме аж до останньої неділі вересня, а в деяких стейтах до останньої неділі жовтня.

В АМЕРИЦІ

● **З нагоди номінації Крістіяна А. Гертера на державного секретаря** часописи пишуть і про його дружину, доньку багатого нафтового продуцента з фірми „Стендард Ойл", яка любить сама рубати дрова, вважаючи, що це справа куди приємніша, як грати в гольфа.

● **Управа пресвітеріянського коедукаційного каледжу** в Ст. Петерсбурґу на Флориді, який має бути відкритий у вересні 1960 року, вислала президентові Айзенгаверові номінацію на першого свого учня і одночасно запросила його приїхати на відкриття.

● **Директор середньої школи** в Річмонді, Вірджінія, Мелком Пітт, відчувши важкі болі в шлунку, вирішив, що має шлунковий боляк, і пішов до шпиталю. На пересвітленні рентґеном виявлено в його шлунку карабінову кулю, яку він дістав у 1944 році під час інвазії в Нормандії.

● **Секретар добродійности** Артур С. Флеммінґ ствердив, що ЗДА видають кожного дня по 540,0000 долярів на дітей, покинутих батьками. Флеммінґ домагається, щоб місцеві чинники допомогли віднайти тих батьків — втікачів від своїх дітей, і примусити їх опікуватися.

Поголоски про атентат збільшують поліційну охорону прем'єра Кастра

Ню Йорк. — Під час побуту кубинського прем'єра Фіделя Кастра в Ню Йорку поширилися поголоски про плянований на нього атентат, і це спричинило те, що поліція збільшила його охорону до такої міри, якої не мав жадний чужий гість в Ню Йорку. Найняті за гроші 8 осіб, не-кубинців, мали, згідно з повідомленням поліції, бути в дорозі до Ню Йорку, де мали збити кубинського прем'єра під час його публічного виступу. Цю змову проти Кастра мала зорганізувати одна особа, найнявши до виконання атентату дві групи злочинців, які про себе нічого не знають. Про безпеку Кастра дбають агенти ФБІ, державний департамент і нюйоркська поліція. Кастро зовсім не зворушувався цими поголосками, і, як пише преса, більше цікавився поїздкою на найвищий будинок у світі Емпаєр Стейт Білдинг, як здогадними змовниками на його життя. Одночасно кореспондент щоденника „Ню Йорк Таймс" Гарт Філліпс пише зі столиці Кубинської Республіки Гавани, що там щораз більше зростає невдоволення з революційного режиму Кастра, бо в його програмі добачають комуністичний зразок. Спочатку велика більшість населення прихильно ставилася до режиму Кастра, але тепер зростає страх перед ним, бо не припинилися розстріли, а уряд щораз більше засуджує на смерть людей, навіть за такі злочини, за які мала б грозити тільки кара тюрми. Населення не виступало проти караних смертю дійсних злочинців, прихильників Батісти, але тепер Кастро поширив кару і на інші, менші злочини.

Кастро перед найбільшим зібранням преси в Ню Йорку

Ню Йорк. — У рямках своїх багатьох виступів в Ню Йорку минулого четверга, 23 квітня, кубинський прем'єр Фідель Кастро виступав і перед найбільшим зібранням працівників преси, бувши гостем на обіді, що його влаштував в готелі Астор відомий Заморський Пресовий Клюб та в якому взяло участь понад 1,500 редакторів і кореспондентів між ними і представник „Свободи". До такого масового зібрання працівників преси могла причинитися у відповідній мірі і атмосфера, яка оточує відвідини Кастра в Ню Йорку, зокрема поголоски про можливість замаху на нього. Коли 31-літньому провідникові кубинської революції показали пополудневу газету з великим заголовком про плянований замах на нього, він з усміхом відповів, що він напевно буде жити аж до своєї смерти і ані одного дня довше. У своїй промові він підкреслював головно важливість публічної опінії у формуванні нового режиму, цитуючи при цьому слова Линколна про те, що можна обдурювати всіх людей якийсь час, або одну людину весь час, але не можна обдурювати всіх людей лошував необхідність приязні лошував необхідність приязни між народами американського континенту, висловлюючи впевненість, що ця приязнь буде збільшуватися і скріплюватися. Відповідаючи на передані на письмі деякі запити кореспондентів, д-р Кастро підкреслював важливість ідеї, якої не можна перемогти жадною зброєю, даючи приклад із переведеної ним революції, яку він почав з кількома особами проти відносно великої армії з танками, гарматами і літаками. — Відповідаючи на запит в справі екзекуцій прихильників режиму б. президента Батісти, Кастро твердив, що керована ним кубинська революція була найменш кривава в історії, бо не було звичайних під час французької, большевицької чи будь-якої іншої революції вбивств і плюндрувань на вулицях і це не в малій мірі завдяки тому, що він, беручи собі приклад з альянтської поведінки в Німеччині та зі суду в Нюрнберґу після другої світової війни, заповів наперед, що „воєнні злочинці" будуть покарані і тепер він виконує свою обіцянку. Д-р Кастро виправдував свою політику в цім відношенні тим, що засуджені на смерть особи були нормально суджені і їм доказано вину, за яку їх посадили б на електричне крісло чи в газову комору також в Америці чи в будь-якій іншій країні. Він твердив, що тільки мала кількість цивільних осіб перебуває в кубинських в'язницях, із судом над ними його уряд не спішиться в їхньому власному інтересі, щоб не пересуджувати їхньої вини розбурханими революцією пристрастями в народі. Відповідаючи на закиди комуністичних впливів в його уряді, д-р Кастро твердив, що такі обвинувачення не відповідають дійсності, натомість їх видвигається, щоб мобілізувати проти нього публічну опінію. Якщо деякі антикомуністи з режиму Батісти були потягнені до відповідальности чи покарані революційним режимом, то не за їх антикомунізм, але за їхні провини на службі поваленого режиму Батісти, — твердив д-р Кастро, роблячи назагал досить театральне враження, а вже сам характер ставлених йому кореспондентами запитів виявляв застереження, з якими до нього і його політики відноситься американська публічна опінія.

Новий провід у Літ.-Мист. Клюбі в Дітройті

Дітройт. — В суботу 18 квітня ц. р. на Загальних Зборах Українського Літературно-Мистецького Клюбу вибрано новий провід. До Правління увійшли: С. Парфанович (голова), Ю. Кошельняк-Ориняк, Ол. Зозуля, К. Цеденда, І. Скоп, Є. Перейма й Ч. Зубаль. До Ради ввійшли: З. Витвицький, проф. Шашко, пані І. Решетилович, проф. Приходько і В. Несторович, а до Кураторії Вид. Фонду — В. Шкудор, Л. Татух і В. Рижий. В першій половині Зборів відчитано письмо б. голови Е. Козака, замість особистого звіту. За Раду звітував В. Несторович, а далі члени Правління мгр. Рижий, як фінансовий референт і ред. Кошельняк від Контрольної Комісії.

Шикаґовські „Леви" виїхали до Ст. Луїс на змагання із „Кютісом"

Шикаґо. — Тутешній український футбольний клюб „Леви" виїхав до Ст. Луїс у Міннесоті, щоб розіграти там у неділю дня 26 квітня ц. р. другий півфінальний матч з відомою американською футбольною командою „Кютіс". Відбуваються ці змагання за професійну чашу ЗДА центрально-західніх стейтів Америки.

Цього ж самого дня 26 квітня — як повідомляють з Филаделфії — у Фолл Рівер, Масс. відбудуться перші фінальні змагання центрально східніх стейтів ЗДА за найвищу почесть футбольного спорту в цій країні, а саме за професійну чашу ЗДА, із американською футбольною командою Фолл Рівер. Фінальні змагання в цій же фінальній серії між Тризубом і Фолл Рівер відбудуться у великодню неділю, дня 3 травня ц. р. у Филаделфії на площі при 29-ій і Клирфілд о год. 3-ій по полудні.

КАСТРО В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ

Кубинський прем'єр Фідель Кастро розмовляє з генеральним секретарем ОН Даґом Гаммерщилдом в головній кватирі ОН.

Мекміллен передбачає цілу низку конференцій з Совєтами

Лондон. — Англійський прем'єр Герольд Мекміллен, промовляючи на зібранні членів Консервативної партії в Престоні, Ленкшайр, твердив, що найближча конференція „на вершинах" буде тільки започаткуванням довгих і морочливих переговорів із Совєтами. За його передбачуванням, конференція міністрів закордонних справ, що має розпочатись 11 травня ц. р. в Женеві, буде радше приготуванням до конференції „на вершинах", ніж спробою позитивно поладнати будь-які важливіші міжнародні спори з большевиками. Мекміллен дав виразно зрозуміти, що після відходу державного секретаря Доллеса, він — англійський прем'єр, який раніше був міністром закордонних справ — уважає себе найбільш досвідченим у справах переговорів з Совєтами і що він тому є покликаний задля „продовжування давньої політики Заходу". „Найближчі тижні і місяці можуть виявитись найважливішими в післявоєнній історії" — заявив Мекміллен. З внутрішніх справ — англійський прем'єр склав важливу заяву, що він не думає літом цього року розв'язувати парлямент і розписувати нові вибори. Парлямент, мовляв, був обраний на 5 років і має виконати наложені на нього обов'язки. З цього вимірковують, що вибори в Англії відбудуться найскорше наперелом цього й наступного року, або щойно за рік.

Даляй Ляма потверджує свої закиди проти комуністичного Китаю

Ню Делі. — Даляй Ляма, який перебуває тепер у своїй новій резиденції на еміґрації в Індії, проголосив нове рішуче заперечення комуно-китайських тверджень щодо подій в Тибеті та потвердження свого становища, що його зайняв в заяві, проголошеній в минулу суботу у місті Тезпурі, де він уперше стрінувся з кільканадцятьма індійськими та закордонними журналістами. Комуно-китайська офіційна пресова аґенція оприлюднила заяву, що мала значення урядового комуно-китайського становища, а саме, з повторенням давньої байки про „схоплення" Даляй Лями з столиці Тибету „реакціонерами" та з запереченням автентичности декларації Даляй Лями. В комуно-китайській заяві звернено увагу на те, що у цій першій своїй декларації Даляй Ляма говорив у третій особі: це, мовляв, „доказ", що ту заяву писав не Даляй Ляма, а хтось інший. Нав'язуючи до того комуно-китайського комунікату, Даляй Ляма оприлюднив тепер заяву в першій особі, потвердивши, що в цілості піддтримує свою першу заяву, в якій оскаржував комуно-китайський режим в порушенні договору з 1951 року, та в якій стверджував, що втік був з Тибету, коли бачив загроженою свою власну безпеку.

● **Після того, як Греція і Туреччина** замирились у справі Кипру, Італія поспішила відновити приязні взаємини з цими двома країнами. На травень прибудуть до Риму з відвідинами грецький король Павло і турецький президент Селяль Баяр. Всі три держави мають спільні інтереси в середземноморському обширі і належать до Північно - Атлянтійського бльоку (НАТО).

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Свято Карпатської України** для відзначення 20-их роковин проголошення її незалежности відбулося в Дітройті в неділю, дня 19 квітня ц. р. в залі Українського Народного Дому заходами Карпатського Союзу, очолюваного О. Рябцем й О. Палаташом. Відкрив академію промовою М. Калинич і на дальшу програму свята склалися доповіді проф. Августина Штефана і д-ра Степана Росохи, виступ оркестри СУМА під проводом д-ра Б. Кушніра, квартет бандуристів й виступ ансамблю бандуристок і декламації Рити Бржеської та Гені Юрків.

● **Демократичний Український Координаційний Центр Америки (ДУКЦА)** відбув у неділю, дня 19 квітня ц. р. у Ню Йорку пленарні наради делеґатів своїх членських організацій. У нарадах, що ними проводив голова ДУКЦА п. Антін Батюк, взяли участь представники політичних і громадських організацій, які входять до цього Центру. На нарадах обговорювано справи праці УККА, плянованих координаційних акцій, як теж внутрішньо - організаційні проблеми ДУКЦА. У висліді нарад прийнято три загальні політичні резолюції — проти польських імперіялістичних претенсій до українських земель, проти знімання з Москви і Сталіна відповідальности за голодову катастрофу в Україні в рр. 1932-33 і проти знеславлювання доброї слави армії і уряду УНР.

● **Закордонне Представництво Української Головної Визвольної Ради** влаштовує в днях 9 і 10 травня ц. р. в Ню Йорку конференцію з доповідями про проблеми української зовнішньої політики. Доповідачами на цій конференції будуть: Микола Лебедь, д-р Василь Маркусь, д-р Ярослав Пеленський, д-р Мирослав Прокоп, д-р Іван Лисяк-Рудницький, Лев Шанковський, Юліян Ревай, д-р Ю. Федишин, проф. К. Кононенко, д-р Любомир Ортинський та інші.

● **Доповідь д-ра Ярослава Білінського** на тему „Україна в Об'єднаних Націях" відбудеться дня 25 квітня ц. р., о год. 4-ій по полудні в приміщенні УВАН при 11½ Вест 26-та Вулиця в Ню Йорку. Відбудеться ця доповідь в рямках наукового засідання Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом.

ЗБРОЙНА СИЛА ЗДА МОГУТНІША ЗА СОВЄТСЬКУ — ЗАЯВЛЯЄ СЕКРЕТАР ОБОРОНИ

Ню Йорк. — На річному прийнятті, влаштованому Оголошеневим Бюром Аоціяції Американських Газетних Видавців, що відбулося в четвер дня 23 квітня ц. р., в готелі Валдорф-Асторія промовляв між іншими теж і секретар оборони ЗДА Ніл МекЕлрой. У своїй промові він ствердив, що збройні сили З'єдинених Держав Америки під сучасну пору сильніші від збройних сил Совєтського Союзу і що вони цілком вистачальні на те, щоб стримати загальну війну. Водночас із цим МекЕлрой звернувся до керівників американської преси і посередньо теж до керівників американської індустрії із закликом докласти всіх сил для того, щоб збільшити — цивільну і мілітарну індустрійну продукцію ЗДА і протиставитися цим совєтській економічній конкуренції. Якщо американська нація не діб'ється цього і не навчиться обмежувати консумпції продуктів щоденного вжитку, то тоді вона опиниться на другому місці у цих ґльобальних змаганнях із Совєтським Союзом, але ж без вигляду на те, щоб здобути другу нагороду в цих змаганнях, бо це друге місце визначає повну програну. Пригадуючи останню брутальну аґресію комуністичного Китаю проти Тибету, МекЕлрой ствердив, що ця аґресія є клясичним прикладом недотримування комуністами зроблених ними обіцянок і підписаних ними договорів. Тому теж він не вірить надто в успішність проєктованої конференції міністрів закордонних справ і вважає, що головною конечністю сьогодні це — з одного боку збільшування індустрійної, особливо ж важкої продукції і, з другого боку втримування і збільшування програми закордонної допомоги, як однієї із стратеґічних концепцій для вдержання переваги ЗДА. Прикладом того, як може оплатитися допомога для заприязнених націй, є відбиття китайськими націоналістами комуністичних атак на острови в протоці Формози, здійснене з допомогою американської зброї і виряду. Наприкінці МекЕлрой ствердив, що наявна і плянована продукція і розвиток різних нових родів зброї є вистачальним для того, щоб спинити вибух загальної війни і що він разом з об'єднаними шефами штабів не бачать конечности збільшувати кількісний стан американських збройних сил. Закінчив свою промову МекЕлрой ствердженням, що найбільшою силою ЗДА є їх відданість ідеї свободи і їх бажання допомагати зберігати цю свободу всім, що хочуть жити і славити Бога поза отруйною і безбожною комуністичною системою.

Події в Іраку збільшили значення Багдадського пакту

Анкара. — Не зважаючи на виступлення Іраку з Багдадського пакту та на теперішню протизахідню кампанію в Іраку по лінії комуністичної пропаґанди, — Багдадський пакт зберіг своє значення, ба навіть побільшив його, — твердить генеральний секретар того військово-політичного союзу М. О. А. Бейґ, пакістанський політик, з осідком в столиці Туреччини Анкарі. Він заявив, що саме в обличчі останніх подій в Іраку, — Туреччина, Іран і Пакістан, члени того бльоку, здають собі у ще більшій мірі справу з важливости їхнього союзу. Двосторонні договори, що їх в березні ц. р. підписали ЗДА з кожною із названих трьох середньо-східніх держав, скріпили авторитет Багдадського пакту, як бльоку, що спирається на підтримку збоку ЗДА й Англії. Запитаний журналістами, яке становище займуть держави Багдадського пакту до Іраку, якщо б прийшло там до встановлення цілком комуністичного режиму, М. О. А. Бейґ відмовився відповісти: мовляв, коли б таке сталося, то буде час тоді сформулювати своє становище. Тепер, м. ін. іде покращування телекомунікаційної сіті між Туреччиною, Іраном і Пакістаном, потрібної не тільки для ліпшого політичного взаємного зв'язку, але й для виміни культурних цінностей.

Ватикан стосує заборону голосування на комуністів до вільних виборів

Рим. — Недавно проголошена заборона Святішої Конґреґації, затверджена Папою Іваном ИХІІІ, голосувати на комуністичних кандидатів чи тих, що йдуть з комуністами у спілці, стосується тільки вільних демократичних виборів, де виборець має змогу вибирати між листами і кандидатами. Таку інтерпретацію подано в неофіційному органі Ватикану, „Оссерваторе делля Доменіка". Зате не слід стосувати тієї заборони до країн, де нема свободи виборів і де тому існують „цілком особливі відносини". За коментарями західньої преси, ця інтерпретація заборони голосування на комуністів взяла під увагу дуже трудну ситуацію католиків в Польщі, на Мадярщині та в Чехо-Словаччині, де вони, послухавши тієї заборони і протиставившись теророві влади, автоматично наразили б себе на переслідування збоку панівної комуністичної кліки.

У СВІТІ

● **Уряд Швайцарії** заборонив перевести в Льозанні жіночий конґрес, підготовлений Міжнародною Федерацією демократичних жінок — одною з комуністичних прибудівок у Східній Німеччині. За офіційну причину заборони подано — острах, що той конґрес вмішається в справи військової оборони Швайцарії і через те може бути шкідливий з погляду державної безпеки.

● **Совєтська преса** розписується тепер про „цілинні землі" в — зовнішній Монголії, „самостійній" державі, яка насправді є одним із совєтських сателітів. За московським пляном в Зовнішній Монголії мають „освоїти" до 1961 року 750,000 акрів неужитків. Монгольська молодь має „добровільно" засновувати три великі колгоспи.

● **Елінор Доллес**, рідна сестра колишнього державного секретаря Джана Фостера Доллеса, прибувши до західнього Берліну, заявила, що її брат бажає, щоб подорож її стала новим доказом солідарности Америки з берлінцями в їх боротьбі за волю. Елінор Доллес працює в державному департаменті. Вона признала, що брат дуже тяжко хворий, і що „немає великих надій" на його видужання.

● **У Пакістані** уряд наклав руку на пресовий концерн, що видає три часописи. Офіційно сказано, що зроблено це з уваги на безпеку країни, бо управа того концерну перебуває „під чужинецькими впливами". Головою цієї видавничої спілки є звеличник Совєтського Союзу і комуністичного Китаю. Пакістанський уряд заявив, що він тільки тимчасово перейняв ті часописи, поки не прийдуть особисті зміни в управі видавничої спілки та в редакційному складі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Ситі і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОБІТНИЧІ СПІЛКИ І ЇХ ЧЛЕНИ

На 176 мільйонів населення ЗДА кругло 70 мільйонів — це люди, існування яких залежить від тижневої чи місячної платні. Кругло 4 мільйони безробітних — це окрема проблема, що її скомплікований характер найкраще визначає факт, що безробітний в Америці дістає куди вищу допомогу, ніж робітник у Совєтах винагороду за свою працю. Кругло 18 мільйонів працюючих в ЗДА — це робітники, зорганізовані в робітничих спілках (юніях). Їхнє число з кожним роком зростає, а з ним зростає й значення тієї величезної зорганізованої робітничої армії в господарському, громадському і в щораз більшій мірі — політичному житті Америки.

Робітниче законодавство спирається нині на так званому законі Тефта-Гартлі з 23 червня 1947 року, прийнятому Конгресом всупереч ,вето' през. Трумана. Центральною проблемою робітництва в ЗДА залишилось питання т. зв. „права на працю", себто узалежнення цього права від юнійного квитка. Але й ціла низка інших питань становить надалі площину спорів: право пікетування, себто агітації проти праці в закладах, в яких спілка проголосила страйк, не дійшовши до згоди з працедавцем; права й обов'язки членів спілок та охорона прав не-членів; права й компетенції спілкових проводів, себто колективного заступництва інтересів робітників перед власниками; проблема адміністрування спілковими фондами — і багато інших. Ця проблема надзвичайно ускладнилась внаслідок використовування робітничих спілок нечесним, а то й злочинним елементом, який втиснувся до їх проводу. Існує вже ціла література і чимало фільмів на тему опанування робітничих спілок безскрупульними обманцями та їхніх злочинних махінацій.

На цю справу яскраве світло кинуло багатомісячне переслухування в сенатській Комісії для розгляду невідповідних дій в ділянках праці й управління, званій коротко „Комісією в справах обману". Як трудно боротися з тими нечесними елементами в робітничих спілках, свідчить найкраще факт, що, всупереч усім виявленим фактам зловживань і всупереч публічній опінії, президентом одної з наймогутніших спілок — спілки шоферів — є й далі Джім Гоффа, який став уже символом безконтрольного панування спілкових потентатів. Лідери таких робітничих спілок мають не тільки річні платні вищі від винагороди Президента З'єдинених Держав, але й орудують багатомільйоновими сумами, що наростають з високих членських внесків, автоматично стягуваних з робітників. Таким чином роками змагаються в Конгресі дві течії: спілкова — за послаблення закону Тефта-Гартлі, і друга — за загострення законодатних приписів під кутом боротьби проти зловживання спілками та їх фондами. Хоч у проводі централі робітничих спілок, Американської Федерації Праці—Конгресу Індустріяльних Організацій, стоять чесні люди, які викинули з своїх рядів згадану спілку шоферів, проте вони, задля принципу свободи робітничого руху, є проти всяких таких законодатних постанов, які збільшують права секретаря праці, отож державної адміністрації, і посередньо, внаслідок збільшення прав рядових членів, можуть звузити свободу рухів робітничої верхівки.

Ця справа набрала нового розголосу в зв'язку з двома подіями. Найвищий Суд в Каліфорнії скасував присуд нижчого суду, що заборонив пікетування перед промисловим закладом, адміністрація якого відмовилась підписати колективний договір з юнією, покликаючись на факт, що більшість робітників не хоче належати до юнії. Ця справа наробила не тільки в Каліфорнії, але й в цілій Америці багато шуму і, мабуть, опиниться у федеральних судах, включно з Найвищим Судом. Майже одночасно в Сенаті прийнято більшістю одного голосу поправки, зголошені головою згаданої Комісії в справах обману, демократичним сенатором Мек-Клелленом, всупереч законопроєктові, що його вніс і боронив теж демократичний сенатор Джан Кеннеді. Ці поправки, названі „законом про права" членів робітничих спілок, збільшують контролю держави над адмініструванням спілковими фондами, поширюють права низових членів у виборі проводів і вводять суворі кари за порушення закону.

Слабим пунктом у вирішуванні таких справ є — недалекі вибори, під кутом яких дехто виголошує промови й відповідно голосує. Проте, нема сумніву, що остаточно робітниче законодавство в ЗДА буде щораз кращати виключно під кутом добра цілого світу праці, на якому оперті сила і добробут цієї країни.

ХРУЩОВ ЧИСТИТЬ ПАРТІЮ

Періодичні чистки членів комуністичної партії започаткував ще Ленін. Це він вважав, що чистка — конче потрібна хірургічна операція, з помічю якої партія визбувається кар'єристів, соціяльно чужих елементів, „переродженців" і всіх тих людей з партійними квитками, які захиталися на позиціях, визначених Центральним Комітетом. Партійна чистка була для рядового комуніста тим страховищем, яке змушувало його повсякчас оглядатися на задні колеса, підтягуватись і тримати себе в комуністичній формі.

Вже за Леніна був створений і складний ритуал чистки — щось від середньовічних масонських судилищ, де вирішувалось „бути чи не бути" підсудному. Члени комісії, що переводили операцію чищення — це були „незаплямовані", „твердокам'яні" большевики, з відповідним стажем і заслугами перед революцією. Мали вони й вигляд особливий — загартованих у клясовій боротьбі пролетарів у засмальцьованих „кепках" і шкіряних куртках або а-ля Ленін потертих піджаках. Ніби щойно зійшовши з пропаґандивного плякату, сиділи вони з суворим виразом обличчя під портретами Маркса-Енгельса, за столом, застеленим червоною скатертю — і вершили долю рядових комуністів. У висліді ленінських чисток партія втрачала інколи до 30 відсотків своїх кадрів.

Техніку партійних чисток Сталін удосконалив і розвинув до крайніх меж. Це вже за Сталіна народилось серед комуністів прислів'я: „Усі під ЦК ходимо" — перероблене з народного „Всі під Богом ходимо". Поминаючи „нормальні" періодичні чистки, переведені кількома нападами, треба згадати сталінську чистку кінця 30-х років, щоб уявити її колосальний розмах. Троцькісти, бухаринці, право- й лівоухильники — все це валилося тоді на купу і нещадно ліквідувалось з метою вилущити з партії до останку все, що могло мати свою окремішну думку, свій власний погляд, відмінний від згори апробованого й дозволеного.

У висліді сталінських чисток з компартії усунено переважно те, що вивищувалось понад рівень сірої пересічности. В останньому періоді життя Сталіна компартія не мала вже майже ні одного поважного теоретика, публіциста, визначного інтелектуала. Бухарін, Радек, Томський і з ними тисячі інших — пішли в дим. Підстрижений під один гребінь „авангард світового пролетаріяту" з погляду інтелектуального представляв собою жалюгідне явище. Але для цілі побудови комунізму це була ідеально зидресувана, абсолютно слухняна проводові, скована залізною дисципліною маса партійних роботів. Це було те, чого власне й потребував Сталін. І тому помиляються ті, хто твердить, що сталінські чистки були безглузді, що переводила їх божевільна людина.

У совєтських газетах і журналах після останньої війни зарясніло портретами „луччих людей" СССР — золотопагонних генералів, секретарів обкомів, директорів фабрик, нагороджених усіма орденами. Яка разюча відмінність від отих у „кепках", що засідали колись за столами, накритими червоними скатертями! Товсте, набрякле обличчя, маленькі свинячі очиці, що хитро поблискують у вузьких щілинах, груба шия, про яку в народі кажуть, що на такій шиї добре обіддя гнути — ось тип нової совєтської людини. На цій людині вже не шкіряна куртка і не сіро-зелена „сталінка", а добре вшитий костюм чи мундур і на грудях не маленька червона зірка, а ціла виставка медалів і орденів.

Це — представник панівної верстви, член нової кляси в „безклясовому суспільстві"! Це та оруеллівська свиня, яка вже не хоче ходити на чотирьох, а спинається на дві. Це злотий, безжалісний нагаянич, новочасний червоний плянтатор і держиморда, який претендує на панування в усьому світі.

Третій з черги диктатор СССР, Нікіта Хрущов, теоретичними питаннями мало цікавиться. Він передусім — практик, і то з авантюристичними нахилами. Догматизм, ревізіонізм та інші модні тепер в Совєтському Союзі терміни в його руках, як у руках ярмаркового жонґлера кольорові м'ячі — тільки для замилування очей публіки. Головне для нього — залізна дисципліна в партії і народі, яка заступає всі теорії, всі і всякі мудрування. І він, вірний учень попередніх диктаторів, також, як його вчителі, вважає, що чистка, — н а й р а дикальніший спосіб скріплювати дисципліну, яка в останніх роках дещо розхиталась.

Від часу смерти Сталіна в Совєтському Союзі переведено вже три основні чистки. Перша відбулася зразу після його смерти, коли новоявлені вожді прочищали собі дорогу до найвищих у державі постів. Друга чистка розтягнулася на довший час — це було перманентне, часом незрозуміле масове пересування керівних партійних кадрів в роках 1954-56, внаслідок якого партія остаточно прибрала такого вигляду, який має вона сьогодні. А третя чистка відбувається саме тепер.

З-поміж національних республік чистку 1959-го року переведено насамперед в Туркменській ССР, одній з тих середньоазійських республік, яким припало виконувати ролю приваби для азійських країн — бути взірцем „ідеальної" розв'язки національних проблем. Жадних статистичних даних з тієї чистки ми не маємо, але з тих змін, які відбулися на верхах, можна собі уявити глибокий засяг її в партійній гущі.

Далі чистка поширилась на Узбецьку ССР, де, як повідомила 15 березня „Правда", знято з посту навіть першого секретаря партії Камолова, а з бюра Центрального Комітету Мірзу Ахмедова, що займав пост голови ради міністрів. Обвинувачення проти Камолова поставлено дуже серйозні: допущені ним перекручення в ідеологічній і партійно-організаційній роботі. Очевидно, що про тисячі низових членів, вичищених з партії, преса не згадує.

Після того на чергу прийшла Білоруська ССР. Як виходить з пресових вісток, — Пленум ЦК компартії Білоруси головний удар скерував проти партійців „безініціятивних, слабо підготовлених, відсталих від життя, позбавлених організаторських здібностей". Особливо гостро критиковано на Пленумі роботу ради міністрів і її голови П. Авхімовича, а також Держпляну і його голови С. Маліна. „Большой разговор" ішов також про міністра сільського господарства М. Луценка і міністра торгівлі А. Шаврова. Внаслідок тої чистки головою ради міністрів став Т. Кісельов, перед тим другий секретар компартії Білоруси, а неозначене число членів партії утратило партійні квитки або було перенесене на інші пости.

До речі, на Заході досить поширене хибне уявлення, ніби то в СССР до партії втягують людей проти їх волі. Звичайно, поминаючи випадки, коли партійні секретарі „організують" для партії вигідних їм осіб — „передовиків виробництва", артистів, письменників та ін., — кожний пересічний партієць став щасливим носієм червоного парткитка внаслідок інколи довгих старань і вислужування перед начальством. Бо з партквитком, що його колись називали в народі іронічно ще й „карткою на хліб", зв'язано багато різного роду привілеїв. Ось чому навіть після суворих партійних чисток, яких так бояться комуністи, ЦК завжди має і має можливість поповнювати порідлілі ряди партії, строго регулюючи при цьому загальну їх кількість, щоб упривілейована верства не розчинилася в народній масі.

Після партійної чистки, переведеної на Україні в 1954-1956 роках, коли там усунено чи переведено на іншу роботу майже всіх секретарів обласних комітетів, на тому відтинку нібито спокійно. А проте, можливо, що це — затишшя перед бурею, яка зірветься вже в найближчих днях.

Прикметним моментом останньої хрущовської чистки є те, що ведеться її вже без ленінсько-сталінського ритуалу і не під гаслами боротьби з ревізіонізмом чи догматизмом, а з позицій чисто практичного характеру: поліпшення роботи з кадрами, поборювання бюрократизму і формалізму, пожвавлення масово-політичної діяльности, зміцнення зв'язків партійних організацій з „масами трудящих" та ін. Отже, треба думати, що новий „хазяїн" робить чергову перетруску партії для того, щоб ще більше зцементувати її, очистивши від зайвого баласту — для боротьби за семирічний плян, від реалізації якого у великій мірі залежатиме доля самого комуністичного режиму.

В. С-ко

У ЧОРНІЙ АФРИЦІ

Париж. — Мало кого в Америці, де всяка проблема пов'язана з чорним кольором шкіри має специфічне звучання — зворушили події в Південній Африці. Далеко більшу увагу звернено на ці події в Европі, різні держави якої мають близьке відношення до Чорного Континенту, а договір про Европейську Спільноту навіть передбачає капіталовкладення в Африці з каси тих держав, які не мають там ніяких колоній та протекторатів.

Зокрема, проблеми Чорної Африки цікавлять Францію, що має там великі простори під своїм безпосереднім чи посереднім впливом. Наприкінці другої світової війни де Голь заявив, що перед народами Африки, які пов'язані з Францією, відкриваються зовсім нові горизонти. Але за цими словами не відразу прийшли діла. Зруйнована й принижена війною Франція в перші роки після звільнення мріяла про відродження свого престижу за зразком саме минулого, мало думаючи про майбутнє. Це було настільки масове явище, що навіть французькі комуністи, які так радо роблять себе „носіями прапорів визвольної боротьби", як це заявив Сталін на 19-му з'їзді компартії, були проти будь-якої автономії Альжиру, а про Чорну Африку вже нічого й говорити.

А проте, швидко ця справа прийшла на порядок дня. Війна зрушила до глибин весь світ, зокрема ж колоніяльні народи. Японська ставка на самостійність різних держав Азії і московська пропаґанда про визволення колоніяльних народів — зробили своє. Американська прихильна постава до антиколоніяльних рухів завершила процес великого пробудження народів Азії й Африки. Визволення Індонезії відбилось широкою луною і в Африці, так само як самостійність Індії.

На першу лінію вийшла тоді Велика Британія. Вона, давши самостійність Індії, погодилась на самостійність Ізраїлю, а при тому приобіцяла самостійність цілому рядові колоній, більшість яких вже є самостійними державами.

Франція, не бачачи цих проблем у Північній Африці, побачила їх у Чорній Африці, і проголосила французьку Унію, відкриваючи шлях до емансипації своїх східньо-африканських колоній. В цьому напрямі вона зробила стільки позитивного, що майже всі ті країни висловилися за зв'язок з Францією, маючи в референдумі минулого року змогу вибрати самостійність. Ґвінея, що захотіла самостійности, проголосувала проти зв'язку з Францією, і має самостійність.

Минулорічний референдум був величезним досягненням. Сміливо можна сказати, що це був доказ сили західньої системи і найсильніший удар по Москві. Але... все було б добре, коли б люди кермувалися тільки високими ідеалами та почуттям любови до ближнього. На жаль, політика — це дуже ординарна справа, а інтереси народів чи певної частини народів пхають політику на зусилля — з найзручніший спосіб заперечити на практиці теоретично проповідувані ідеали.

Французька конституція передбачає для Французької Спіль н о т и повну свободу. Включно з можливістю обернутися всім автономним республікам у повністю незалежні. Ця Спільнота має триматися лише на спільному господарському інтересі і на культурній пов'язаності.

Але хто вірить у те, що якібудь культурні спільноти можуть бути тривкою основою політичних утворів, тривкою основою політичного й господарського розвитку народів та їх держав? Мабуть, не вірить ніхто. А тому „найвільніші" спільноти в'яжуться ще й додатковими забезпеченнями.

Франція, даючи конституцію, розраховувала на те, що, крім спільної культури, автономні республіки — Мавританія, Судан, Сенеґаль, Побережжя Слонової Кости, Висока Вольта, Нігерія, Дагомей, Того, Чад, Убангі Шарі, Камерун, Ґабон і Конго — триматимуться її всилу своєї господарської залежности. Розрахунок був правильний. — Французька Східня Африка має лише 16 мільйонів населення, а бюджети всіх згаданих республік, взяті разом, будуть менші від самого тільки бюджету Парижу... Як в таких умовинах ці республіки проводили б індустріялізацію, не маючи права виходити з зони франка, тобто — не маючи змоги дістати закордонних кредитів?

Але Франція вела в своїх колоніях таки ліберальну політику і тому виховала там бодай мінімальні кадри еліти. В Парижі ніколи не було й нема расової дискримінації. Певно тому, що тут нема чорної проблеми. Але факт залишається фактом, що дискримінації тут не було. І ті чорні студенти, що вчилися в Парижі, виховалося в почутті власної гідности. З одного боку це було підставою того, що ці країни висловилися за зв'язок з Францією. Але з другого боку це дає змогу елітам тих держав думати зовсім на европейський спосіб.

І вони вигадали... Вигадали федерацію держав Східньої Африки під назвою Малі. Малі — це велика держава, що постала тисячу років тому і була поділена щойно за Людвика XIV. Охоплювала вона Судан, Сенеґаль, Високу Вольту й Дамогей. Ці держави, хоч складаються з соток племен, що можуть порозумітися між собою тільки французькою мовою, вирішили відновити минуле, яке мало й економічні основи. Ясно, що успіх такої федерації поширив би її кордони.

Конституція не могла заборонити федерації. Але на сцену вийшло африканське „лаббі" Парижу, і федерацію склали лише Судан та Сенеґаль. Два інші кандидати відмовилися. Однак ідея федерації, затримана в своєму нормальному розвитку, почала виявляти всі ознаки недалекого переродження в ідею боротьби за зміну конституції Франції так, щоб або постала французька Федерація з метрополії і всіх пов'язаних з нею територій, або — зв'язок між автономними республіками й Парижем був тільки символічним, моральним.

Кто знає, чи не пожаліє незабаром Франція за тим, що

(Закінчення на стор. 3-тій)

З наших буднів

РОЗДУМУЮЧИ НАД ДОЛЕЮ СВІТУ

Під час реколекцій і великопісного говіння людина схильна роздумувати не лише над спасінням душі, але й над деякими глибокими проблемами, зв'язаними з дочасним існуванням.

Так, наприклад, дорога моя землячка, пані Татух, що недавно важко відхворіла ґрипу, твердить, що всі оті вайруси та інші біди постають внаслідок атомових вибухів. Бо, каже пані Татух, 45 років тому, коли вона приїхала до Америки, ніхто тут не знав ніяких вайрусів. А чому?.. Бо тоді ще ці проклятущі атоми не вибухали.

До речі — дорога моя землячка не в і д р і з н я є атомових експериментів від нуклеарних, — може тому, що цей останній термін тяжко вимовити християнським язиком... Та чого тут кидати н а к л е п и на старшу еміґрацію, коли ще донедавна для мене самого поняття атомової і нуклеарної, чи там ядрової енерґії — це було все „вурші", як казали колись у Львові. Ніби то я чув, що десь дзвонили, та не знав у котрій церкві.

Аж коли пішов на Конференцію Молодих Учених та вислухав доповідь нашого нуклеарного фізика, д-ра О. Біланюка з Рочестерського університету, тоді мені дещо прояснилось в цій матерії. А саме — що атомова енерґія постає з розбиття атома, а нуклеарна — з його ядра. З тим, що наука ще тут не сказала останнього слова, бо в цьому ядрі може бути заховане ще одне ядро... Взагалі з розбиванням атома то є так, як з лупленням цибулі, чи щось у тому роді.

А основна різниця між двома енерґіями дуже проста: атомова бомба може завалити, не при нас кажучи, тільки пів-Бруклина, а нуклеарна як ч а к н е, то оберне в попелище цілу метрополітальну о к р у г у, включно з Нюарком і Ірвінґтоном. Я не хочу тут згадувати про Елизабет, щоб не перелякати мого доброго приятеля, головного касира УНСоюзу, п. Романа Слободяна.

Як уявити собі на момент ті всі страхіття, що можуть звалитись на нас, грішних, provістям Страшного Суду, то хочеться ще нині зголоситися на восьмого охотника для товариства тим сімом гордим соколам-астронавтам, які вже дістали зелене світло летіти ракетою на Марса чи теж на Венеру (маршрут ще не усталений). Взагалі хочеться махнути рукою на Землю і переселитись у Космос.

Але вчора прочитав я в магазині „Тайм", як ця подорож виглядатиме, і скажу вам правду, що мені зразу відпала охота покидати нашу земленьку. На початку в тій, значить, ракеті буде все ол-райт, тільки ваші руки й ноги важитимуть у вісім разів більше від нормальної ваги, і голова сильно спухне. Та вже далі, у так званій порожнечі, де світ цілком випомпований з повітря і де царить вічна темінь, — там ви, дорогий друже, зробитесь ні важкий, ні легкий, ні зимний, ні теплий, ні живий, ні мертвий, взагалі — н і я к и й. Відхочеться вам їсти, пити, курити, спати, мислити, бажати чи прагнути чогонебудь, — навіть дивитися на телевізію. —

Ну, скажіть, що вам за приємність з такої подорожі, хоч би ви й дістали знижковий тикет?.. Тим більше, що ніхто вам не ґарантує, що ви вернетесь з такої прогулянки живий та цілий.

Буває, ото, думаєш і думаєш над долею світу, а далі сплюнеш і йдеш до парку пройтися. Там життя пливе тихо й сумирно, як перед розбиттям атома: голуби воркують, закохані цілуються, хлопці пускають човники на ставку, а няньки няньчать усяких симпатичних бельбасів. І ряснють базі на вербі — знак, що за тиждень Великдень!

Ікер

ІДЕШ — ЧУЖИЙ...

(Із збірки „Співуче світло")

Човни позичені, чекай
на березі обдертий час.
В вітрила завиваю сонце
і хвилі кинулись; мовчать.

Ідеш — чужий, не пригадаю:
привіт прозорістю вітрил
до мене, щоб наблизив хвилю,
в якій святиню відтворив.

ІРИНА ШУВАРСЬКА

Д-р Володимир Галан,
Президент ЗУАДК

БРАТ БРАТОВІ

(3)

Категорії переселенців

Загальне зіставлення про справи переселення одностайне в одному, якщо йде про найважливішу справу, справу фінансування, — всі аплікантн зобов'язані покрити кошти переселення. Крім цього для аплікантів ,які не мають рідних чи приятелів у ЗДА і приїжджають на анонімні ашуранси, доходять ще кошти на поселення і перші дні чи тижні прохарчування.

З уваги на повну неспроможність втікачів-залишенців фінансувати своє переселення допомогові установи, в тому числі і ЗУАДК, приходять їм у допомогу. Перш за все ЗУАДК перевів своєчасно реєстрацію втікачів і виєднав для тих, які підпадали під приписи, допомогу американського уряду з так званої „Програми Втікачів З'єдинених Держав" (ЮСЕП). Ця організація покриває кошти морського транспорту для прийнятих нею аплікантів, як і кошти консулярних оплат. Для інших аплікантів ЗУАДК виєднав змогу дістати позички на оплачення коштів морського транспорту. Договір із Міждержавним Комітетом для Переселення з Европи (ІСЕМ) дає ЗУАДКомітетові змогу дістати готівкову позичку для покриття коштів переїзду кожного свого апліканта.

Ці позички безвідсоткові, але мусять бути в реченці повернені. ЗУАДК розраховується з цим Комітетом кожномісячно і тому ставить вимогу своїм аплікантам-довжникам систематично повертати задовження місячними ратами. Апліканти підписують відповідні зобов'язання ще перед виїздом в Европі. Спонзори зобов'язані теж до підпису запорук.

Інші кошти покриває ЗУАДК своїми фондами. В деяких випадках, дуже рідкісних, спонзори пересилають покриття коштів переїзду від порту до місця призначення заздалегідь.

Переселенча процедура

В загальному переселенча процедура така:

Аплікант голоситься в котромусь із наших Представництв, чи у котрійсь із станиць Представництва, яка оформлює його справу в консуляті, пересилаючи особисті дані апліканта до Головної Канцелярії. Тут іде намагання дістати спонзора, який підписав би ашуранс, як теж дістати ґарантію праці для апліканта і місце замешкання. Ашуранс після виготовлення в п'яти копіях відсилається до Державного Департаменту у Вашинґтоні для перевірки і верифікації. Заверифікований ашуранс відсилається до американського консуляту, в якому переведено реєстрацію апліканта. Аплікант переходить консулярну перевірку, лікарську і моральну, і дістає візу. Тоді завданням ЗУАДКомітету є дістати позичку на оплачення коштів морського транспорту і виєднати місце для апліканта на кораблі чи літаку. Про приїзд апліканта до Ню Йорку звітує ІСЕМ, як теж наше Европейське Представництво. На нашу канцелярію спадає обов'язок повідомити спонзора, як теж у випадку анонімного ашурансу піднайти місце для поселення апліканта і допомогти йому влаштуватись. Спонзори чи представники ЗУАДК в окремих місцевостях дістають повідомлення листами, як теж і телеґрафічно про точний час приїзду аплікантів і приймають їх на стаціях в місцевостях поселення. Апліканти дістають точний розрахунок коштів, як і інформацію про порядок сплати. Канцелярія полагоджує теж справи затруднення, як і інші справи з урядовими чинниками. Після приїзду аплікант — можна сказати — є в опіці ЗУАДК, і в кожній справі навіть особистої поради відноситься з повним довір'ям до нашої установи.

1956 рік — найбільш продуктивний в переселенні

Найбільш продуктивним роком у переселенчій акції на основі закону RRA-1953 був 1956-ий. Полегші в медичній перевірці відносно запідозрення в туберкульозі, амнестія для справ аплікантів із карою не більше як шість місяців і полегші при перевірці Сі АйСі вможливили багатьом аплікантам, які були раніше відкинені, дістати візи. Переведено теж передперевірки, і тому багато справ дістало в тому році повне полагодження. Для того спричинилось теж виготовлення багатьох сотень ашурансів, головно анонімових, у висліді загальної громадської акції. Крім цього консуляти дозволили використати ашуранси відкинених аплікантів для інших аплікантів.

Консуляти теж влегшили справу переселення, бо приймали зголошення аплікантів для переведення консулярних перевірок без ашурансу до 31 липня 1956 року. До жовтня 1956 року консуляти приймали нові зголошення аплікантів із ашурансом, а ашуранси для аплікантів, які перейшли передперевірку, приймались до кінця 1956 року. Так було у Німеччині і в Австрії. Мале число віз для аплікантів у Франції і Бельгії спричинило, що візи на основі RRA-1953 видано в цих країнах вже до вересня 1956 року.

В цей гарячий переселенчий час, крім головної канцелярії у Филаделфії з переселенчою станицею в Ню Йорку, працювало для справ переселення наше Европейське Представництво у Мюнхені, з переселенчими станицями — крім Мюнхену — в Гамбурґу і Франкфурті, як теж наші Представництва в Зальцбурґу для Австрії, в Парижі для Франції і в Брюселі для Бельгії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Товариство „Січ" в Боффало вшановує заслужених членів

Найстарше з існуючих українських Товариств „Січ" влаштувало 4 квітня у власній домівці при вул. Клімо, святкове прийняття для вшанування своїх довголітніх, заслужених членів - Іллі Були, який був основником „Січі" і займав у ній різні пости, а від 15-ти років був головою Товариства, та Миколи Сороки, який був 36 років секретарем „Січі". Цього року оба вони уступили зі своїх становищ, а на їх місця прийшли молодші члени Олександер Коваль став головою, а секретарем Іван Колотило. З цієї нагоди Товариство влаштувало прийняття, на якому зібралося понад 150 членів і гостей, щоб при спільній трапезі подякувати обом заслуженим Січовикам за їхню дотеперішню працю і провід у Товаристві. Святочне зібрання відкрив заст. голови „Січі" М. Гринь, а парох церкви св. Івана в Боффало Блек-Рак о. І. Жук провів молитву і поблагословив вечерю, яку приготовили пані-Січовички.

По вечері і промовах пань А. Гах і М. Мелеш, о. Жука, голови „Січі" О. Коваля, командира ветеранів Володимира Коваля, контролера управи міста Ч. Коваля, культ- осв. реф. УККА О. Залеського і В. Чопика було відзначено працю і заслуги названих обох членів Управи „Січі". Довголітній секретар „Січі" М. Сорока відчитав коротку історію Товариства, яке було основане 17 вересня 1914 року, на взір галицьких „Січей". За час свого існування Січ проявляла дуже активну діяльність не тільки на культурно-освітньому полі, влаштовуючи доповіді, курси, театральні вистави, концерти. При „Січі" була бібліотека, постійна українська школа для дітей, хор і оркестра. Крім цього Товариство влаштовувало грошові збірки для піддержки різних установ на Батьківщині та влаштовувало протестаційні віча проти переслідувань на Рідних Землях (пацифікація, голод на Україні). Товариство вдержувало зв'язок з провідниками визвольного руху на Батьківщині і збирало пожертви для „боєвого фонду".

В 1918 році збудовано „Січовий Дім" з невеликою залею, а коли по першій війні постав у Боффало Відділ ветеранів ім. Йосипа Гричка, „Січ передала йому для користування свій дім. „Січ" має під цю пору 150 членів, в цьому є ще два члени-основники Ілля Була, який є також головою 127 Відділу УНС і головою Відділу УККА та Павло Володька, скарбник УНС і УККА.

Під кінець вечірки оба зворушені ювілянти дякували приявним за слова признання та пам'яткові дарунки, які одержали від управи „Січі". Маємо надію, що нова Управа „Січі" буде продовжувати працю своїх попередників і батьків, а усі члени „Січі" будуть пам'ятати, хто вони та чиї діти.

О. З.

Товариський З'їзд кол. учнів і абсольвентів гімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі

У „Свободі" вже було повідомлення, що в суботу 9-го травня ц. р. відбудеться З'їзд учнів Дрогобицької Української гімназії „Рідної Школи" іменем Івана Франка, на який запрошені також і Вчителі та визначні Дрогобичани.

Дрогобич — це місто Івана Франка, який там ходив до славної школи оо. Василіян, а після того навчався в дрогобицькій державній гімназії, яку закінчив із відзначенням. Дрогобич і його околиці — це місце дії багатьох творів Ів. Франка, якими захоплювалася середньошкільна молодь, і тому серед неї був завжди глибокий культ Галицького Каменяра.

Перші приватні гімназійні курси, українською мовою ведені, почалися були ще за Австрії. За часів української влади в 1919 році постала була в Дрогобичі Українська державна гімназія, але коли поляки перемогли українців на полі бою, то вони зліквідували цю гімназію зараз таки вліті 1919 року, і українські діти не мали де вчитись. Таким робом прийшло до заснування української приватної гімназії в 1920 році, яка пізніше розрослася на повну середню школу, і яка згодом мала один із кращих шкільних будинків, коли брати до уваги приміщення українських приватних шкіл.

Спочатку гімназія містилася в будинку Бурси св. Івана Хрестителя при вул. св. Івана, де не можна було думати про розвиток школи, але пізніше величавий будинок при вул. Сніжній був збудований для гімназійних цілей і мав потрібне шкільне приладдя, яке стояло на рівні з тими школами, що їх утримувала держава.

Директорами гімназії були Антін Собчук, Осип Турянський, Володимир Кузьмович і Михайло Бараник. Заслужені для розвитку гімназії всі вони, хоч школа найкраще стояла за двох останніх директорів: Кузьмовича і Бараника. Перший учительський збір гімназії творили: директор Антін Собчук та вчителі о. Антін Рудницький і о. Степан Венгринович (катехити), Дометій Попович, Олекса Попович, Роман Смалько, Микола Байрак, Володимир Сольчаник, Юліян Стасишин, Михайло Іваненко і Микола Григорійчук. Пізніше були часті зміни в складі учительського збору до кінця існування гімназії, це значить до осени 1939 року, коли прийшли совєтські окупанти та перемінили українську гімназію „Рідної Школи" на свою десятилітку.

Один із наведених вгорі учителів п. Микола Григорійчук у своїх спогадах високо оцінює молодь цієї гімназії. Він каже, що тоді, на рідних землях, йому здавалося, що це така сама молодь, як і всюди інде у світі. Та, змушений покинути Рідну Землю, він побачив, що не знайшов такої шкільнаї молоді в інших країнах, яку йому приходилося вчити й виховувати на українській землі. „І тепер я побачив, що такої молоді, як наша була, — нема! І не шукайте і не питайте за нею! Наша молодь — не така собі звичайненька, як мені тоді здавалося, але високо патріотична, ідейна, готова до праці і до жертв в користь свого народу і своєї держави." — згадує проф. Григорійчук. З тієї молоді належить згадати героя Закарпатської України Зенона Косака і закатованого поляками І. Смолу.

Тепер, і деякі учителі і багато з тієї молоді, що навчалася в українській гімназії в Дрогобичі в роках 1921 - 1944, розсіяні по світі. Ті, що живуть в ЗДА, мають змогу побачитися 9-го травня на З'їзді в Ню Йорку в Народному Домі при Другій Евню та пригадати собі давні роки спільного життя в тому гарному підкарпатському місті, в якому вчився Ів. Франко. На цій зустрічі мають бути присутні і деякі старші Дрогобичани, а також і ті, які зв'язані чим небудь із цим містом. Про подробиці зустрічі читайте в оголошеннях в „Свободі". Досі число зголошених перевищило вже 100. Можливо, що З'їзд вирішить залишити по собі якусь тривкішу пам'ятку.

Л. Луців

Свято Тараса Шевченка в Сен Пол

Заходами Відділів УККА Міннеаполісу й Сен Полу 15 березня ц. р. відбулося в Міннеаполісі традиційне відзначення Тараса Шевченка.

По короткому вступному слові гол. Міннеополіського Відділу УККА проф. Олександра Грановського прочитала реферат „Апостол правди і науки" — професорка Олександра Костюк. У цьому рефераті прелеґентка подала аналізу творчости Великого Тараса і пов'язала її з пекучими проблемами нашого українського „нині".

Художня частина Свята складалася з кількох мистецьких деклямацій творів Т. Шевченка — пані Ольга Хоролець, пані Євгенія Коцюба і панна Мирослава Пригар. З неменшим успіхом деклямували твори Т. Шевченка і вірші, присвячені Великому Кобзареві, — наші молодші й наймолодші — Андрійко Каркоць, Віктор Карен, Оксанна Станиславів і Микола Прядка. Панночка Тетяна Гринишин з вправністю виконала на фортепіяні полонез на смерть Т. Шевченка.

Громадський хор „Дніпро" у складі понад 50 співаків з усіх наших громад виступив наприкінці Свята. Навіть вже своїм зовнішнім виглядом, своїми прекрасно дібраними строями, хор викликав бурхливі оплески присутніх на Святі. Виконання хором пісень свідчило про наполегливу працю всіх його співаків, керованих вмілою, вправною, мистецькою рукою його диригента Миколи Бриня. Хор проспівав „Думи мої, думи мої", „Чого мені тяжко . . .", „Реве та стогне Дніпр широкий" і співаний разом з усіми присутніми на Святі „Заповіт".

По закінченні Свята переведена грошова збірка (пані Віра Гринишин і пані Тетяна Карен) для дружин незабутніх вождів Нації — бл. п. Симона Петлюри і Євгена Коновальця. Зібрані 58 дол. переслані через ЗУАДК хворій пані Ользі Петлюрі й пані Коновалець.

Микола Дербуш

У ЧОРНІЙ АФРИЦІ

(Закінчення зі стор. 2)

не постала федерація Малі, яка на десятки років була б так заабсорбована внутрішніми проблемами, що й не думала б про політичні права.

В кожному разі, сьогодні наростає великий рух за ревізією сучасного стану, що триває не повних шість місяців. Події розгортаються темпом гідним атомової доби. І перед Францією, а з тим і перед Европейською Спільнотою і взагалі перед вільним світом стоїть до вибору: або погодитись на повну емансипацію чорних народів, або пхнути їх на шлях Секу Туре.

Секу Туре — це провідник Гвінеї. Йому ніхто не боронив проголосити самостійність. — Але після проголошення Париж вирішив, що треба йому показати, що на самостійності він нічого не виграє. І йому відмовлено господарської допомоги. В Гвінеї почалася протифранцузька пропаганда. Союзники Франції також відмовились підтримувати Гвінею, і вона приймає допомогу від... Москви.

Повторюється справа Єгипту й Середнього Сходу взагалі. Нічого тут не помагає приклад, що Єгипет посварився з Москвою. Бо з цієї сварки Захід не має ще ніякої конкретної користи, а Москва розігрує проти Єгипту Ірак. А у висліді — клопоти, яких не було б, коли б інше відношення до — нехай і перечулених — але все ж оправданих амбіцій відсталих, чи й колоніяльних народів.

О. Д-вич

● **Атомовий шпигун Клавс Фукс**, англійський фізик, який видав Совєтам атомові таємниці і дістав за це в 1950 році 14 років в'язниці, вийде цього літа на волю. Загально вважали, що він при першій нагоді виїде до Совєтів. Однак, він заявив, що готов „льояльно" працювати в англійських дослідних лябораторіях.

Індія і Пакістан підписали водний договір

Вашингтон. — Репрезентанти Індії і Пакістану підписали в минулу суботу 18 ц. м. у Вашингтоні договір, який тимчасово, важливістю до 1 квітня 1960 року, ладнає хронічний спір між цими двома країнами за користування водами Інду та його доплив ів. 46 мільйонів індійців і пакістанців, працюючи на ріллі, залежать від благодатей того водного басейну. Підписання договору прийнято як добрий знак з уваги на минулотижневе загострення відносин між Індією і Пакістаном внаслідку зістрелення в Пакістані індійського воєнного літака. Посередником в підписанні цієї умови був Міжнародний Банк для Відбудови і розвитку.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

BUY U. S. SAVINGS BONDS AND SAVE

За першість СУАСТ-Схід у настільній ситківці

11 змагунів, 5 жінок і 4 юньйори, стали на „кортах" Чорноморської Січі в Нюарку до змагань за першість СУАСТ-Схід у настільній ситківці, що відбулися у неділю 5 квітня ц. р. в приміщенні Українського Народного Дому — Нюарк. У змаганнях заступлені були змагуни клюбів: Беркут (П. Амбой), Довбуш (Н. Гейвен), Тризуб (Филаделфія), УСК (Ню Йорк), Чорноморська Січ (Нюарк). Юньйорів спромоглися вислати тільки Чорноморська Січ і Беркут.

Організатор змагань — Ланка СУАСТ і господар змагань — Чорноморська Січ-Нюарк, доклали всіх зусиль, щоб найкраще перевести змагання.

У висліді відбутих зустрічей першунами на 1959 р. стали:

Жінки:

1. Сілецька Л., Тризуб-Филаделфія, 2. Лютак Я., УСК-Ню Йорк, 3. Грицай Л., Беркут-П. Амбой, 4. Куденко С. Тризуб-Филаделфія, 5. Ремільова Г., Тризуб-Филаделфія

Чоловіки:

1. Харевич С., УСК-Ню Йорк, 2. Гриб В., Чор. Січ-Нюарк, 3. Коваль В., Чор. Січ, 4. Сенюта І., Чор. Січ, 5. інж. Грицай Т., Беркут-П. Амбой, 6. Манько О., Чор. Січ.

Юнаки:

1. Дуткевич О., Чор. Січ, 2. Гандзій Т., Чор. Січ, 3. Каздоба Ю., Чор. Січ, 4. Грицай М., Беркут.

У подвійних грах жінок перемогли: 1. Грицай-Сілецька, 2. Куденко-Ремільова. — У подвійних грах чоловіків: 1. Харкевич-Кульчицький, 2. Сенюта-Манько, 3. Гриб-Коваль. — У мішаній грі — 1. Грицай, Харевич, 2. Ремільова, Іванов, 3. Куденко, Манько, 4. Сілецька, Грицай.

● РОЗШУКИ ●

Ліна Тарновецька пошукує Михаїла ОЛЕКСЮКА ІВАНІВ, нар. в 1924 р. у с. Сторожинці, Буковина і Йосифа ОЛЕКСЮКА ІВАНІВ, нар. в 1926 р. в с. Сторожинці, Буковина. Хто знав би про них, або вони самі, сердечно прошу писати на адресу:
John TYNIO
218 Park Ave., Joplin, Mo.